

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS
[MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA]

SECINĀJUMI,

sniegti 2022. gada 15. decembrī¹

Lieta C-700/21

O. G.,

piedaloties

Presidente del Consiglio dei Ministri

(*Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Pamatlēmums 2002/584/TI – Eiropas apcietināšanas orderis – Fakultatīvi nodošanas atteikuma pamati – Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība – Trešo valstu valstspiederīgie, kas paliek dalībvalsts teritorijā vai ir tās rezidenti

1. *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) lūdz Tiesu interpretēt Pamatlēmuma 2002/584/TI² 4. panta 6. punktu, kura transponēšanas Itālijas tiesībās veids varētu būt pretrunā Itālijas konstitūcijai.

2. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu sniedz Tiesai iespēju padziļināt tās jau bagātīgo judikatūru par apcietināšanas un nodošanas orderiem (turpmāk tekstā – “EAO”). Konkrētāk, tai ir jānoskaidro, vai rīcības brīvība, kādu dalībvalstīm paredz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts, ļauj tām izmantot EAO fakultatīvas neizpildes pamatu, kas netiek piemērots trešo valstu valstspiederīgajiem.

¹ Oriģinālvaloda – spāņu.

² Padomes Pamatlēmums (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.).

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Pamatlēmums 2002/584

3. Šā pamatlēmuma 12. apsvērumā ir noteikts:

“Šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti [LES] 6. pantā un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ^[3], īpaši tās VI nodaļā. Neko šajā pamatlēmumā nevar interpretēt kā aizliegumu atteikt tādas personas nodošanu, par kuru izsniegts [EAO], ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, ir iemesls domāt, ka minētais [EAO] ir izsniegts, lai veiktu personas vajāšanu vai sodīšanu tās dzimuma, rases, reliģijas, nacionālās izcelsmes, valstiskās piederības, valodas, politisko uzskatu vai seksuālās orientācijas dēļ, vai ka šīs personas stāvokli varētu pasliktināt kāda no šiem iemesliem dēļ. Šis pamatlēmums dalībvalstīm neliedz piemērot to konstitucionālos noteikumus attiecībā uz taisnīgu tiesu, biedrošanās tiesībām, preses brīvību un vārda brīvību citos masu informācijas līdzekļos.”

4. Šā pamatlēmuma 1. pantā (“[EAO] definīcija un pienākums to izpildīt”) ir noteikts:

“1. [EAO] ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu [EAO], pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums [ne]groza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā.”

5. Šā pamatlēmuma 4. pantā (“Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildīšanas pamats”) ir paredzēts:

“Izpildes tiesu iestāde var atteikt [EAO] izpildīšanu:

[..]

6. Ja [EAO] ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents un šī valsts apņemas izpildīt spriedumu vai piespiedu līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem.

[..]”

³ Turpmāk tekstā – “Harta”.

6. Šā pamatlēmuma 5. pantā (“Garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos”) ir paredzēts:

“Izpildes dalībvalsts tiesībās var noteikt, ka izpildes tiesu iestāde izpilda [EAO] ar šādiem nosacījumiem:

[..]

3. Ja persona, attiecībā uz kuru ir izsniegts [EAO] tās kriminālvajāšanai, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents, tad nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka personu pēc tās nopratināšanas nogādā atpakaļ izpildes dalībvalstī, lai izciestu brīvības atņemšanas sodu vai piespiedu līdzekli, kas tai piespriests izsniegšanas dalībvalstī.”

2. *Pamatlēmums 2008/909/TI*⁴

7. Šā pamatlēmuma 9. apsvērumā ir noteikts:

“Soda izpildei izpildes valstī vajadzētu palielināt nosodītās personas sociālās rehabilitācijas iespēju. Lai pārliecinātos par to, ka soda izpilde izpildes valstī atbildīs mērķim sekmēt notiesātās personas sociālo rehabilitāciju, sprieduma valsts kompetentajai iestādei vajadzētu ņemt vērā tādus aspektus kā, piemēram, personas piesaiste izpildes valstij, vai šī persona izpildes valstī uzskata par vietu, ar kuru viņu saista ģimene, valoda, kultūra, sociālas vai ekonomiskas un citas saiknes.”

8. Saskaņā ar 12. apsvērumu:

“Šis pamatlēmums būtu jāpieņem *mutatis mutandis* arī sodu izpildei lietās, uz ko attiecas 4. panta 6. punkts un 5. panta 3. punkts [Pamatlēmumā 2002/584]. Tas *inter alia* nozīmē, ka, neskarot minēto pamatlēmumu, izpildes valsts varētu pārbaudīt neatzīšanas un neizpildes pamata esamību, kā noteikts šā pamatlēmuma 9. pantā, tostarp – pārbaudot abpusējo sodāmību tiktāl, ciktāl izpildes valsts ir deklarējusi abpusējās sodāmības pārbaudes saglabāšanu saskaņā ar šā pamatlēmuma 7. panta 4. punktu, veicot šo pārbaudi kā nosacījumu sprieduma atzīšanai un izpildei, lai apsvērtu, vai nodot personu vai izpildīt sodu gadījumos, kuri atbilst Pamatlēmuma [2002/584] 4. panta 6. punktam.”

9. Šā pamatlēmuma 16. apsvērumā ir noteikts:

“Šis pamatlēmums būtu jāpieņem saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem, jo īpaši ietverot [..] Direktīvu 2003/86/EK⁵ [un] [..] Direktīvu 2003/109/EK⁶ [..].”

⁴ Padomes Pamatlēmums (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.).

⁵ Padomes Direktīva (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV 2003, L 251, 12. lpp.). Saskaņā ar tās 17. pantu “dalībvalstis pienācīgi ņem vērā personas ģimenes attiecību veidu un pastāvību, viņa uzturēšanās laiku dalībvalstī un [..] ģimenes, kultūras vai sociālo saišu esamību ar savu izcelsmes valsti, ja pieteikumu noraida, atsauc vai atsaka pagarināt uzturēšanās atļauju vai lemj par apgādnieka un viņa ģimenes locekļu izraidīšanu no valsts”.

⁶ Padomes Direktīva (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV 2004, L 16, 44. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 11. maija Direktīvu 2011/51/ES (OV 2011, L 132, 1. lpp.). Tās 12. panta 3. punktā ir noteikts, ka “pirms lēmuma pieņemšanas par pastāvīgā iedzīvotāja izraidīšanu dalībvalstis ņem vērā šādus faktorus: a) uzturēšanās ilgumu to teritorijā; b) attiecīgās personas vecumu; c) sekas, kas rodas attiecīgajai personai un ģimenes locekļiem; d) saikni ar mītnes valsti vai saiknes trūkumu ar izcelsmes valsti”.

10. Šā pamatlēmuma 3. pantā (“Mērķis un darbības joma”) ir norādīts:

“1. Šā pamatlēmuma mērķis ir izstrādāt noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstij jāatzīst spriedums un jāizpilda sods, lai sekmētu notiesātās personas sociālo rehabilitāciju.

2. Šo pamatlēmumu piemēro, ja notiesātā persona atrodas sprieduma valstī vai izpildes valstī.

3. Šis pamatlēmums attiecas tikai uz spriedumu atzīšanu un sodu izpildi šā pamatlēmuma izpratnē [..].”

11. Šā pamatlēmuma 25. pantā (“Sodu izpilde saskaņā ar [EAO]”) ir norādīts:

“Neskarot Pamatlēmumu [2002/584], šā pamatlēmuma noteikumus piemēro *mutatis mutandis* tiktāl, ciktāl tie atbilst noteikumiem minētajā pamatlēmumā, sodu izpildei gadījumos, ja dalībvalsts apņemas izpildīt sodu lietās atbilstīgi 4. panta 6. punktam minētajā pamatlēmumā vai ja, rīkojoties saskaņā ar 5. panta 3. punktu minētajā pamatlēmumā, tā ir izvirzījusi nosacījumu, ka persona jānodod soda izciešanai attiecīgajā dalībvalstī, lai novērstu to, ka attiecīgā persona paliek nesodīta.”

B. Valsts tiesības. Legge 22 aprile 2005, n. 69⁷

12. Saskaņā ar 18.bis panta 1. punkta c) apakšpunktu:

var atteikties nodot personu, “ja EAO ir izsniegts, lai izpildītu piespriesto brīvības atņemšanas sodu vai ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja pieprasītā persona ir Itālijas valstspiederīgais vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais, kas likumīgi un faktiski uzturas vai dzīvo Itālijas teritorijā, ar nosacījumu, ka apelācijas tiesa paredz brīvības atņemšanas sodu vai drošības līdzekļa izpildi Itālijā saskaņā ar tās tiesībām”.

13. Saskaņā ar 19. panta 1. punktu:

“EAO izpilde, ko veic Itālijas tiesu iestāde, [..] ir pakārtota šādiem nosacījumiem:

[..]

b) ja EAO ir izsniegts, lai nodotu kriminālvajāšanai [Itālijas] valstspiederīgo vai Itālijas valsts rezidentu, nodošana ir pakārtota nosacījumam, ka personu pēc tās nopratināšanas nogādā atpakaļ izpildes dalībvalstī, lai izciestu brīvības atņemšanas sodu vai drošības līdzekli, kas tai varētu tikt piespriests izsniegšanas dalībvalstī.”⁸

⁷ Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (2005. gada 22. aprīļa Likums Nr. 69, ar ko paredz noteikumus valsts tiesību pielāgošanai [..] Pamatlēmumam [..]; 2005. gada 29. aprīļa GURI Nr. 98) faktisko apstākļu norises laikā spēkā esošajā redakcijā. Turpmāk tekstā – “2005. gada Likums Nr. 69”.

⁸ Iesniedzējtiesa uzskata, ka gan šis pants, gan iepriekšējā punktā minētais ir grozīts ar 2021. gada 2. februāra Leģislatīvo dekrētu Nr. 10 un tagad tie attiecas gan uz Itālijas valstspiederīgajiem, gan uz citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, pēdējiem pieprasot vismaz piecu gadu faktisku uzturēšanos [Itālijā]. Tomēr tiesiskais regulējums, kas *ratione temporis* ir piemērojams šajā lietā, ir iepriekš spēkā esošais (iesniedzējtiesas nolēmuma 4. punkta pirmā daļa).

II. Fakti, pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

14. O. G., Moldāvijas pilsonim, Rumānijā ar galīgu tiesas spriedumu tika piespriests piecu gadu cietumsods⁹. Iesniedzējtiesa atzīmē, ka tiesa, kas tai uzdeva jautājumu par atbilstību konstitūcijai, uzskata, ka O. G. ir “stabili integrējies Itālijā no ģimenes un darba saikņu viedokļa”¹⁰.

15. 2012. gada 13. februārī *Judecătoria Braşov* (Braşovas pirmās instances tiesa, Rumānija) izsniedza pret O. G. EAO, kura mērķis ir soda izpilde.

16. 2020. gada 7. jūlijā *Corte d'appello di Bologna* (Boloņas apelācijas tiesa, Itālija) pieņēma lēmumu par pieprasītās personas nodošanu izsniegšanas tiesu iestādei.

17. Pēc O. G. iesniegtās kasācijas sūdzības 2020. gada 16. septembrī *Corte di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) atcēla apelācijas tiesas spriedumu, nosūtot lietu atkārtotai izskatīšanai un aicinot izvērtēt iespēju uzdot jautājumu par atbilstību konstitūcijai *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa).

18. Apelācijas tiesa uzdeva jautājumu *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa), vaicājot, vai 2005. gada Likuma Nr. 69 18.*bis* panta 1. punkta c) apakšpunkts atbilst Itālijas konstitūcijas 2., 3. un 11. pantam, 27. panta 3. punktam un 117. panta 1. punktam.

19. Apelācijas instances tiesas šaubas, īsumā, balstījās uz to, ka saskaņā ar normu, ar ko Itālijas tiesībās tiek ietverts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēts fakultatīvas neizpildes pamats:

- tiesības neizpildīt EAO ir ierobežotas ar Itālijas pilsoņiem un citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi un faktiski paliek vai dzīvo [ir rezidenti] Itālijas teritorijā. Tādējādi tiek izslēgti trešo valstu valstspiederīgie, kuri nevarētu izsniegšanas dalībvalstī piespriesto sodu izciest Itālijā, pat ja viņi likumīgi un faktiski paliek vai ir rezidenti Itālijā un šajā valstī ir izveidojuši būtiskas un stabilas saiknes;
- šī izslēgšana varētu būt arī pretrunā pieprasītās personas, kurai Itālijā ir stabilas ģimenes un sociālās saiknes, tiesībām uz privāto un ģimenes dzīvi un “soda pāraudzinošajai funkcijai”.

20. *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa), norādot, ka par šo Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta aspektu Tiesa vēl nav lēmusi¹¹, uzdod tai šādus jautājumus:

“1) Vai [Pamatlēmuma 2002/584] 4. panta 6. punkts, to interpretējot saskaņā ar šī pamatlēmuma 1. panta 3. punktu un [Hartas] 7. pantu, nepieļauj tādu tiesisko regulējumu kā Itālijas tiesiskais regulējums, kas – ar Eiropas apcietināšanas orderi, kas ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai drošības līdzekļa izpildei, saistītā procedūrā – absolūti un automātiski liedz izpildes tiesu iestādēm atteikties nodot trešo valstu valstspiederīgos, kuri dzīvo [paliek] vai uzturas [ir rezidenti] tās teritorijā, neatkarīgi no to saiknēm ar šo valsti?”

⁹ Viņam tika piespriests sods par izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un ienākumu nodokļu un PVN samaksai maksājamo summu piesavināšanās noziegumiem, kuri tika izdarīti sabiedrības ar ierobežotu atbildību administratora statusā laikā no 2003. gada septembra līdz 2004. gada aprīlim.

¹⁰ *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) norāda, ka “tās kompetencē nav izvērtēt, vai šādu saikni var uzskatīt par stabilu un faktisku, ne arī to, vai attiecīgās personas palikšana valsts teritorijā var tikt uzskatīta par likumīgu, ko var izvērtēt tikai pamatlietu izskatošā tiesa” (iesniedzējtiesas nolēmuma 5. punkts).

¹¹ Iesniedzējtiesas nolēmuma 7. punkta otrā daļa.

- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, uz kādiem kritērijiem un nosacījumiem pamatojoties šādas saiknes ir jāuzskata par tik būtiskām, lai tās liktu izpildes tiesu iestādei atteikt nodošanu?”

III. Tiesvedība Tiesā

21. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika reģistrēts 2021. gada 22. novembrī. Tika lemts šo lūgumu izskatīt prioritārā kārtībā.

22. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas Austrijas, Ungārijas un Itālijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

23. 2022. gada 11. oktobra tiesas sēdē piedalījās tikai Itālijas valdība un Komisija.

IV. Juridiskā analīze

A. Pirmais prejudiciālais jautājums

24. Īsumā – pirmā jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktam kontekstā ar Hartas 1. panta 3. punktu un 7. pantu atbilst Itālijas likums, saskaņā ar kuru tiek izslēgts, ka trešās valsts valstspiederīgais, kas ir notiesāts EAO izsniegšanas valstī (Rumānija) ar brīvības atņemšanas sodu, sodu izciestu izpildes valstī (Itālija), kurā, kā šķiet¹², viņš dzīvo likumīgi un stabili.

25. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu tiesu iestāde var atteikt izpildīt EAO, kas ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai drošības līdzekļa izpildei, ja vien ir izpildīti šie divi kumulatīvie nosacījumi:

- pieprasītā persona ir vai nu izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents, vai paliek tajā;
- izpildes valstij ir jāapņemas pašai izpildīt šo sodu vai drošības līdzekli saskaņā ar šīs valsts tiesībām.

26. Itālijas likumdevējs, valsts tiesību sistēmā ietverot šādu fakultatīvas neizpildes pamatu, ir ieviesis divas atšķirības:

- no vienas puses, Itālijas *pilsoņa* statusam tas ir pievienojis *citās Savienības dalībvalsts pilsoņa* statusu¹³. Tādējādi tas ir paplašinājis to personu loku, uz kurām var attiecināt neizdošanu EAO izsniegšanas valstij apmaiņā pret soda izciešanu Itālijā, ja vien tās ir rezidenti vai likumīgi un stabili dzīvo [paliek] Itālijas teritorijā;

¹² Skat. iesniedzējtiesas atrunu par šo jautājumu, kas izklāstīta 10. zemsvītras piezīmē.

¹³ *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) 2010. gada spriedumā Nr. 227 (IT:COST:2010:227), un “pamatojoties, konkrētāk, uz spriedumiem *Kozłowski* (2008. gada 17. jūlija spriedums lietā C-66/08, EU:C:2008:437; turpmāk tekstā – “spriedums *Kozłowski*”) un *Wolzenburg* (2009. gada 6. oktobra spriedums lietā C-123/08, EU:C:2009:616; turpmāk tekstā – “spriedums *Wolzenburg*”)”, atzina, ka konstitūcijai ir pretrunā “pamatlēmumu transponējošais Itālijas tiesiskais regulējums daļā, kurā netika paredzēts atteikums nodot – papildus Itālijas pilsoņiem – citas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsoņiem, kuri likumīgi un faktiski ir rezidenti vai dzīvo Itālijas teritorijā, apmaiņā pret soda izpildi [..] Itālijā” (iesniedzējtiesas nolēmuma 8.2.4. punkts).

– no otras puses, tas ir liedzis *trešo valstu valstspiederīgajiem* izmantot šo iespēju. Tādējādi likumdevējs ir ierobežojis Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto to personu statusu, kuras *ir rezidenti* vai *paliek* izpildes dalībvalstī. Tādējādi trešo valstu valstspiederīgie, pat ja viņi ir rezidenti vai paliek Itālijas teritorijā, katrā ziņā tiek nodoti (ja tie atbilst pārējiem paredzētajiem apstākļiem) EAO izsniegšanas valstij.

27. Lai atbildētu uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pirmo jautājumu, man šķiet lietderīgi analizēt: a) valstu rīcības brīvību, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584 4. pantu; b) šī paša panta interpretāciju no tiesību uz vienlīdzību viedokļa; un c) to, kā atbildi varētu ietekmēt citas Hartas aizsargātās pamattiesības.

1. Valstu rīcības brīvība, transponējot valsts tiesībās Pamatlēmuma 2002/584 4. pantu

28. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru dalībvalstīm, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584 4. pantu, konkrētāk – tā 6. punktu, ir “zināma rīcības brīvība”¹⁴. Tomēr šī rīcības brīvība neietver tiesības paplašināt neizpildes gadījumus, kas izsmeltoši¹⁵ noteikti Pamatlēmumā 2002/584¹⁶.

29. Saskaņā ar šo pašu judikatūru EAO izpilde ir princips, bet izpildīšanas atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri¹⁷.

30. Nekas neliedz dalībvalstīm ierobežot vai neizmantot Pamatlēmuma 2002/584 4. pantā tām piešķirto iespēju. Tā kā tie ir fakultatīvas neizpildes pamati, katrai dalībvalstij ir tiesības izlemt, kad tos nepiemērot: tādā gadījumā to izpildes tiesu iestādes *nevarēs atteikt* nodot saskaņā ar EAO pieprasītu personu¹⁸.

31. Faktiski, kā ir norādījusi Tiesa, dalībvalstu lēmums saskaņā ar Pamatlēmumu 2002/584 neizmanto šo neizpildes pamatu “[..] tikai pastiprina nodošanas sistēmu, kura ieviesta ar šo pamatlēmumu, lai nodrošinātu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu”¹⁹.

32. Tā tas ir tādēļ, ka, “ierobežojot situācijas, kurās izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt [EAO], šādi tiesību akti *tikai atvieglo* pieprasītās personas *nodošanu* saskaņā ar divpusējās atzišanas principu, kurš ir noteikts Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punktā, kas ir *būtiska* ar šo lēmumu ieviesta *norma*”²⁰.

33. Tomēr valsts likumdevēja izvēles brīvība nav neierobežota. Tam ir vairāki iemesli.

¹⁴ Spriedums *Wolzenburg*, 61. punkts. Šajā ziņā arī spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, X (Eiropas apcietināšanas orderis – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339), 41. punkts; un 2018. gada 13. decembris, *Sut*, C-514/17, EU:C:2018:1016; turpmāk tekstā – “spriedums *Sut*”, 42. punkts.

¹⁵ Vispārēji skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), 41. punkts.

¹⁶ Neskarot savstarpējas atzišanas un savstarpējas uzticēšanās principu, kas ir īsts tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmens”, ierobežošanu starp dalībvalstīm “ārkārtas apstākļos”, kādi bija lietās, kas bija tostarp 2016. gada 5. aprīļa sprieduma *Aranyosi* un *Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) pamatā.

¹⁷ Skat. tostarp spriedumu, 2020. gada 17. decembris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība) (C-354/20 PPU un C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), 37. punkts un tajā minētā judikatūra.

¹⁸ Spriedums *Wolzenburg*, 58. punkts.

¹⁹ Spriedums *Wolzenburg*, 58. punkts.

²⁰ Spriedums *Wolzenburg*, 59. punkts. Mans izcēlums. Šajā ziņā arī spriedums *Sut*, 43. un 44. punkts.

34. Pirmkārt, Pamatlēmums 2002/584 negroza “pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā”²¹. Tāpēc, un ciktāl tas attiecas uz šo lietu, tā 4. panta 6. punkts nepieļauj dalībvalstīm veikt transponēšanu tādā veidā, ka rezultātā tiek pārkāptas pamattiesības vai LES 6. panta principi.

35. Otrkārt, dalībvalstu rīcības brīvību, transponējot minēto 4. panta 6. punktu, papildus normas noteikumiem ierobežo mērķis, kādam tas kalpo Pamatlēmumā 2002/584, un vispārējais konteksts, kurā tas ir ietverts, proti, Savienības tiesību akti kopumā.

36. No šī viedokļa piekrītu Komisijai, ka ne Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta formulējums, ne tā mērķis, ne konteksts, kurā tas ir ietverts, neatbalsta Itālijas likumdevēja pieņemto risinājumu²².

37. Attiecībā uz tā *formulējumu* Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts nepiešķir nozīmi citām pilsonībām, kas nav izpildes dalībvalsts pilsonība. Tajā ir paredzēts tikai tas, ka pieprasītajai personai ir jābūt šīs valsts pilsonim.

38. Citām pilsonībām, kas nav izpildes dalībvalsts pilsonība, tādējādi nav nozīmes, un tās tiek aizvietotas ar kategoriju “ir rezidents” (vai paliek valstī). Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta piemērošanas joma attiecībā uz jebkuras valsts, kas nav izpildes valsts, pilsoņiem ir definēta, pamatojoties uz rezidēšanas (vai palikšanas valstī) jēdzienu.

39. Attiecībā uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta *mērķi* Tiesa ir atzinusi, ka tas ir “*inter alia* [...] ļaut izpildes tiesu iestādei piešķirt īpašu nozīmi iespējai palielināt pieprasītās personas iespējas reintegrēties sabiedrībā pēc uzliktā soda beigām”²³.

40. Lai sasniegtu sociālās rehabilitācijas [reintegrācijas] mērķi, pieprasītās personas pilsonība pati par sevi nav svarīga: normas mērķis ir tāds, ka jebkurš, kas ir rezidents vai paliek²⁴ izpildes dalībvalstī, var izmantot šo iespēju.

41. Attiecībā uz *regulējuma kontekstu*, kurā jāinterpretē Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts, ir lietderīgi minēt Pamatlēmumu 2008/909 par savstarpēju spriedumu atzīšanu krimināllietās. Tā iekļaujošais mērķis ietver jebkuras pilsonības ārvalstniekus, uz kuriem, ja tie ir noteiktā mērā integrējušies izpildes valstī²⁵, attiecas brīvības atņemšanas sodu sociālās rehabilitācijas mērķis.

²¹ Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts.

²² Risinājums, kuru, kā apgalvoja Komisija tiesas sēdē, nav atbalstījis “lielākais vairums” dalībvalstu, izvēloties Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzēto iespēju bez papildu nosacījumiem.

²³ Spriedums *Kozłowski*, 45. punkts.

²⁴ Precīzāk, *faktiski* uzturas, kā izriet no Tiesas judikatūras, kas ir sprieduma *Wolzenburg* pamatā.

²⁵ Saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909 9. apsvērumu, “lai pārliecinātos par to, ka soda izpilde izpildes valstī atbildīs mērķim sekmēt notiesātās personas sociālo rehabilitāciju, sprieduma valsts kompetentajai iestādei vajadzētu ņemt vērā tādu aspektus kā, piemēram, personas piesaiste izpildes valstij, vai šī persona izpildes valstī uzskata par vietu, ar kuru viņu saista *ģimene, valoda, kultūra, sociālas vai ekonomiskas un citas saiknes*”. Mans izcēlums.

42. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2008/909 25. pantu to piemēro – *mutatis mutandis* un ciktāl tas atbilst Pamatlēmumam 2002/584 – sodu izpildei gadījumos, ja dalībvalsts apņemas izpildīt sodu lietās atbilstīgi minētā pamatlēmuma 4. panta 6. punktam²⁶.

43. Tādējādi viss vedina domāt, ka Savienības likumdevējs, ņemot vērā soda izciešanas reintegrācijas mērķi²⁷, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu ir paredzējis kā līdzekli šā mērķa sasniegšanai, ja ir izpildīti iepriekš uzskaitītie konkrētie apstākļi, neesot pilsonības (izņemot pašas izpildes valsts pilsonības) faktora ietekmei.

2. Pamatlēmuma 2002/584 4. pants un vienlīdzības princips

44. Tiesa ir uzskatījusi, ka, ņemot vērā iepriekš minēto, pret izpildes dalībvalsts pilsoņiem un pret citu dalībvalstu pilsoņiem, kas ir rezidenti vai paliek tajā un ir integrēti tās sabiedrībā, principā nevajadzētu attiekties atšķirīgi²⁸.

45. Jautājums ir par to, vai noteikums, kas attiecas uz dalībvalstu pilsoņiem, būtu jāpiemēro arī trešo valstu valstspiederīgajiem, ciktāl tas attiecas uz EAO neizpildi.

46. Manuprāt, nav iemeslu, lai tā nebūtu.

47. Protams, trešo valstu valstspiederīgo tiesiskais statuss vispārēji nav jāpielīdzina dalībvalstu pilsoņu statusam²⁹. Tomēr atšķirīga attieksme pret pirmajiem salīdzinājumā ar otrajiem nevar turpināties, ja Savienības sekundārie tiesību akti tieši vai netieši paredz vienotu regulējumu abām kategorijām. Tādā gadījumā ir attiecināms vienlīdzības likuma priekšā princips, kas paredzēts Hartas 20. pantā.

48. Ņemot vērā pienākuma ievērot pamattiesības un LES 6. pantā ietvertos principus nemainīgumu, Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts izslēdz, ka šā pamatlēmuma 4. panta 6. punkts ļautu dalībvalstīm veikt transponēšanu tādā veidā, ka rezultātā tiek pārkāpta Harta vai Savienības pamatprincipi.

49. Viens no šiem principiem ir vienlīdzības princips, ko garantē LES 2. pants un Hartas 20. pants. Šajā lietā tie abi sniedz pietiekami stingrus izvērtējuma kritērijus, lai apgalvotu, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta transponēšana Itālijas tiesībās nav ar tiem saderīga.

50. Konkrētāk, vienlīdzības likuma priekšā principam jādarbojas manis izklāstītajā nozīmē, ņemot vērā to, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā nav piešķirta nozīme pilsonības kritērijam, kas ir aizstāts ar rezidenta (vai palikšanas valstī) kritēriju, izņemot tikai attiecībā uz izpildes dalībvalsts pilsoņiem.

²⁶ Kā apgalvo iesniedzējtiesa (iesniedzējtiesas nolēmuma 8.4. punkts), citās Savienības tiesību normās ir minēta trešo valstu valstspiederīgo interešu aizsardzība attiecībā uz neizraidīšanu no dalībvalsts, kurā tie faktiski ir rezidenti. Uz tām atsaucas Pamatlēmuma 2008/909 16. apsvērumš: “Šis pamatlēmums būtu jāpiemēro saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem, jo īpaši ietverot [...] Direktīvu 2003/86 [ģimenes atkalapvienošanās] un [...] Direktīvu 2003/109 [par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji]”.

²⁷ *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) sava nolēmuma 8.5. punktā min Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru par soda sociālās rehabilitācijas funkciju.

²⁸ Spriedums, 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517), 40. punkts. Šajā ziņā esmu minējis iepriekš, kā *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) atzina par neatbilstošu konstitūcijai Itālijas likumu, kas nodošanas atteikumu saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu attiecināja tikai uz valsts pilsoņiem.

²⁹ LESD 18. pantā, kurā aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ, noteikts, ka “šo normu nav paredzēts piemērot gadījumā, kad, iespējams, pastāv atšķirīga attieksme pret dalībvalstu un trešo valstu pilsoņiem”. Spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Ruska Federācija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262), 40. punkts.

51. Tādējādi Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta *ratione personae* piemērošanas joma ir personas, kas, ja tās nav izpildes dalībvalsts pilsoņi, paliek vai ir rezidenti tajā³⁰. Tiesību akts, attiecībā pret kuru trešo valstu valstspiederīgajiem ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, tādējādi nesniedz pamatu attiekties pret tiem atšķirīgi salīdzinājumā ar Savienības dalībvalstu pilsoņiem.

52. Tādēļ rīcības brīvība, transponējot šo Savienības normu, nevar izpausties kā tiesiskais regulējums, kas attiecas pret trešo valstu valstspiederīgajiem sliktāk nekā pret dalībvalsts pilsoņiem. Kā ir uzsvērusi Komisija, ņemot vērā Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta mērķi, to trešās valsts valstspiederīgo situācija, kuri ir faktiski rezidenti izpildes valstī, ir salīdzināma ar dalībvalsts pilsoņu situāciju.

53. Šajā ziņā trešās valsts valstspiederīgā stabila un faktiska dzīvošana principā nozīmē integrācijas pakāpi valstī, kurā tas uzturas tāpat kā šīs valsts pilsoņi. Šāda saikne ar izpildes dalībvalsti atvieglo pieprasītās personas sociālo rehabilitāciju, kad tā ir izcietusi tai piespriesto brīvības atņemšanas sodu³¹.

3. Citu Hartā aizsargāto pamattiesību ietekme uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta piemērošanu

54. Manuprāt, iepriekš minētais ir pietiekams, lai konstatētu attiecīgās valsts tiesību normas neatbilstību Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktam. Tādēļ nedomāju, ka ir būtiski analizēt citu Hartas pamattiesību (papildu) ietekmi šī panta interpretācijā.

55. Starp šīm tiesībām ir Hartas 7. pantā ietvertās tiesības (privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība), uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa, un Hartas 24. panta 3. punktā ietvertās tiesības (bērna tiesības regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešus sakarus ar abiem vecākiem), uz kurām atsaucas Komisija³².

56. Loģiski, ka šīs tiesības nevar prevalēt pār brīvības atņemšanas soda izciešanu. Taču tās var pamatot iespēju izvēlēties izciest sodu dalībvalstī (EAO izpildes valsts), nevis citā dalībvalstī (EAO izsniegšanas valsts), ja persona ir dalībvalsts rezidents vai paliek tajā un saglabā tajā ģimenes saiknes.

57. Tādējādi tiek veicinātas pieprasītās personas tiesības saglabāt ģimenes attiecību minimumu, kas ir savienojams ar personas atrašanos ieslodzījuma vietā. Šīs attiecības būs iespējamākas tur, kur atrodas tās vitālo interešu centrs, proti, valstī, kurā persona faktiski dzīvo.

³⁰ Spriedums *Kozłowski*, 34. punkts, kuru minējis arī ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumos lietā *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:151). Viņš atgādināja, ka Tiesa “[...] Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta piemērojamību personām neuztver tādējādi, ka minētā norma attiektos, pēc izvēles, vai nu uz izpildes dalībvalsts pilsoņiem, vai arī uz citu dalībvalstu pilsoņiem, kuri ir izpildes dalībvalsts rezidenti vai kuri dzīvo tās teritorijā, vai arī uz abiem kopā. Proti, Tiesa iepriekš minētajā sprieduma lietā *Kozłowski* 34. punktā ir apliecinājusi, ka “saskaņā ar Pamatlēmuma [2002/584] 4. panta 6. punktu šīs fakultatīvās neizpildīšanas pamats ir piemērojams personām, kuras, kaut arī nav izpildes dalībvalsts pilsoņi, tajā “paliek [dzīvo]” vai ir tās “rezidenti””.

³¹ Tādējādi tiek nodrošināta nesodāmības novēršana. Kā ģenerālvokāts P. Mengoci uzsvēra secinājumos lietā *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:151), “[...] interpretējot Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu, es nekādā ziņā neierosinu nostiprināt pieprasītās personas nesodāmību, un pat ne apstrīdēt savstarpējās atzišanas principu, jo izpildes valsts var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi tikai ar skaidru nosacījumu, ka aņņemas izpildīt sodu savā teritorijā, nekad neapstrīdot nolēmumu, ar ko tas piespriests. Tādā ziņā tiesu nolēmumu savstarpējās atzišanas loģika tiek pilnībā saglabāta pat tad, ja pieprasītā persona izcieš sodu izpildes dalībvalstī, nevis nolēmuma izdošanas dalībvalstī” (39. punkts).

³² Iesniedzējtiesa norāda, ka pieprasītā persona ir nepilngadīgas personas tēvs (iesniedzējtiesas nolēmuma 5. punkta piektā daļa).

B. Otrais prejudiciālais jautājums

58. Gadījumā, ja – kā iesaku – Tiesa uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildētu apstiprinoši, *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) vēlas zināt, “uz kādiem kritērijiem un nosacījumiem pamatojoties šādas [trešās valsts valstspiederīgā] saiknes [ar izpildes valsti] ir jāuzskata par tik būtiskām, lai tās liktu izpildes tiesu iestādei atteikt nodošanu”.

59. Manuprāt, otrā prejudiciālā jautājuma formulējumam nepieciešami divi ievada apsvērumi, kas attiecas uz nosacījumiem, lai neizpildītu EAO, un uz iespējamu “pienākumu” atteikt nodošanu.

1. EAO neizpildes nosacījumi

60. Jautājums attiecas tikai uz vienu no diviem nosacījumiem, kas Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā ir paredzēti iespējamam pieprasītās personas nodošanas atteikumam.

61. Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts attiecas galvenokārt uz nosacījumiem (izpildes valsts pilsonība, rezidēšana vai palikšana tajā), kas pierāda pieprasītās personas saikni ar izpildes dalībvalsti. Šīm saiknēm ir jābūt pietiekamām, lai veicinātu personas eventuālu sociālo rehabilitāciju, kad būs izciests piespriestais sods³³.

62. Tomēr attiecīgā norma nosaka arī citu obligātu nosacījumu: izpildes dalībvalsts apņemšanos³⁴, ka EAO paredzētais brīvības atņemšanas sods tiks izciests tajā. Šajā lietā iesniedzējtiesa to apņemas, stingri ievērojot prasību par pieprasītās personas saikni ar izpildes dalībvalsti.

2. Pienākums atteikt nodošanu?

63. Lai gan iesniedzējtiesa atsaucas uz “pienākumu” atteikt nodošanu, ja konstatētās saiknes ir pietiekami būtiskas, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā katrā ziņā nav paredzēts šāds pienākums. Tajā ir tikai noteikts, ka tiesa “var” atteikt EAO izpildīšanu, ja ir izpildīti normā paredzētie nosacījumi.

64. Tāpat kā savstarpējās atzišanas princips, kas ir Pamatlēmuma 2002/584 sistēmas pamatā, nenozīmē absolūtu EAO izpildes pienākumu³⁵, arī pēc tam, kad valsts tiesībās ir pieņemts šajā lietā aplūkotais fakultatīvas neizpildes pamats, izpildes tiesu iestādei ir jābūt rīcības brīvībai lemt, vai atteikties vai neatteikties EAO izpildīt³⁶.

65. Tiesas vārdiem:

– “[..] dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar ko tiek ieviests Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts, kurā ir paredzēts, ka šo tiesu iestāžu pienākums katrā ziņā ir atteikties izpildīt EAO, ja pieprasītā persona dzīvo šajā dalībvalstī, ka šīm iestādēm nav nekādas rīcības brīvības [..], nevar tikt uzskatīts par atbilstīgu minētajam pamatlēmumam”³⁷;

³³ Vispārēji spriedums, 2017. gada 29. jūnijs, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503; turpmāk tekstā – “spriedums *Popławski*”), 21. punkts.

³⁴ Apņemšanās, kurai ir jābūt “patiesai”, kā uzsver Tiesa. Šajā ziņā spriedums *Sut*, 35. punkts.

³⁵ Spriedums *Sut*, 30. punkts.

³⁶ Spriedums *Popławski*, 21. punkts.

³⁷ Spriedums *Popławski*, 23. punkts.

- “[..] ja dalībvalsts ir izvēlējusies šo tiesību normu [Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu] transponēt iekšējās tiesībās, izpildes tiesu iestādei tomēr ir jābūt rīcības brīvībai attiecībā uz jautājumu, vai atteikties EAO izpildīt vai ne. Šai sakarā šai iestādei būtu jāņem vērā šajā tiesību normā noteiktais fakultatīvas neizpildes pamata mērķis, kas saskaņā ar iedibināto Tiesas judikatūru ir izpildes tiesu iestādei ļaut piešķirt īpašu nozīmi iespējai vairot pieprasītās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc pēdējai minētajai piesprietā soda izciešanas”³⁸.

66. Tādēļ nepietiek ar to, ka izpildes tiesu iestāde konstatē, ka ir izpildīti abi nosacījumi, kas paredzēti Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā. Tai jānovērtē, vai pastāv likumīgas intereses, kas pamato to, ka izsniegšanas dalībvalstī uzliktais sods tiktu izpildīts izpildes dalībvalsts teritorijā³⁹.

67. Atbildē uz otro prejudiciālo jautājumu, kas attiecas uz kritērijiem, lai noteiktu pieprasītās personas saikni ar izpildes dalībvalsti, ir jānorāda iesniedzējtiesai, ka:

- nav abstrakta *pienākuma ex lege* atteikt EAO izpildi tikai tādēļ vien, ka valsts tiesībās ir norādīts šis fakultatīvas neizpildes pamats;
- izpildes valsts tiesu iestādei ir katrā atsevišķā gadījumā jāizvērtē, vai pastāv legītīma interese, lai sods tiktu izciests šajā, nevis izdošanas valstī.

3. Pieprasītās personas saikne ar izpildes valsti

68. Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā paredzētā fakultatīvas neizpildes pamata mērķis ir iespēja palielināt pieprasītās personas sociālās rehabilitācijas iespējas pēc piesprietā soda izciešanas. Tātad izpildes dalībvalstij ir atļauts ievērot šo mērķi tikai attiecībā uz tām personām, kuras ir pierādījušas konkrētu integrācijas pakāpi minētās dalībvalsts sabiedrībā⁴⁰.

69. Tāpēc kritērijiem, par kuriem jautā iesniedzējtiesa, jāļauj pierādīt pietiekamu integrācijas pakāpi, lai pieprasītās personas sociālās rehabilitācijas iespējas būtu būtiski labvēlīgākas izpildes dalībvalstī nekā izsniegšanas valstī.

70. Tādējādi ir labāk saprotams, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkts, no vienas puses, attiecas uz izpildes dalībvalsts pilsonību un, no otras puses, bez izšķirības izmanto terminus “ir rezidents” un “paliek” šajā valstī:

- izpildes dalībvalsts pilsonība ļauj prezumēt, ka pieprasītā persona ir pietiekami tajā integrējusies⁴¹;
- ciktāl patiešām svarīga ir integrācijas pakāpe izpildes dalībvalsts sabiedrībā, Savienības likumdevējs, izmantojot formulējumu, kas norāda uz faktiski apstākli (rezidēšana vai palikšana), paredz “situācij[as], kurās persona, par kuru ir izdots [EAO], vai nu faktiski dzīvo izpildes dalībvalstī, vai arī, pastāvīgi uzturoties noteiktu laiku šajā pašā valstī, ir ar to izveidojusi līdzīgas pakāpes saikni, kāda ir rezidentam”⁴².

³⁸ Spriedums *Popławski*, 21. punkts.

³⁹ Spriedums *Sut*, 36. punkts.

⁴⁰ Spriedums *Wolzenburg*, 67. punkts.

⁴¹ Spriedums *Wolzenburg*, 68. punkts.

⁴² Spriedums *Kozłowski*, 46. punkts.

71. Proti, “lai noteiktu, vai konkrētajā situācijā starp pieprasīto personu un izpildes dalībvalsti pastāv saikne, kas ļauj atzīt, ka uz šo personu attiecas termins “paliek” Pamatlēmuma 4. panta 6. punkta izpratnē, ir vispārīgi jāizvērtē vairāki objektīvi fakti, kas raksturo šīs pieprasītās personas situāciju, tostarp tās uzturēšanās ilgums, būtība un apstākļi, kā arī šīs personas ģimenes un ekonomiskās saiknes ar izpildes dalībvalsti”⁴³.

72. Šie paši objektīvie faktori noder *a fortiori*, kad pieprasītā persona ne tikai paliek, bet gan ir rezidents izpildes dalībvalstī.

73. Šajā ziņā piekritu Komisijai, ka Pamatlēmuma 2008/909 9. apsvērumā par to spriedumu savstarpēju atzīšanu, kuri nosaka brīvības atņemšanas sodus, uzskaitītie apstākļi var būt ilustratīvi: “izpildes valst[s] [kā] viet[a], ar kuru viņu saista ģimene, valoda, kultūra, sociālas vai ekonomiskas un citas saiknes”.

74. Kā pareizi ir uzsvērusi iesniedzējtiesa⁴⁴, Tiesas judikatūrā var atrast nolēmumus, kuros pieprasītās personas integrācijas pakāpe izpildes dalībvalstī ir saistīta ar reālu un faktisku saikni ar šīs dalībvalsts sabiedrību.

75. Protams, šī judikatūra ir izstrādāta gadījumiem, kuros pieprasītajai personai bija dalībvalsts pilsonība. Tomēr atbilstoši manis piedāvātajai atbildei uz pirmo prejudiciālo jautājumu kritēriji, lai izvērtētu dalībvalstu pilsoņu integrāciju izpildes dalībvalstī, var tikt izmantoti arī trešo valstu valstspiederīgajiem.

76. Tādējādi izpildes tiesu iestādei ir vispārīgi jāizvērtē vairāki objektīvi faktori, kas tai ļauj noteikt, vai pieprasītā persona *neatkarīgi no tās pilsonības* uztur ar izpildes dalībvalsts sabiedrību pietiekamu saikni, lai paredzētu, ka, izciešot sodu šīs dalībvalsts teritorijā, tai ir lielākas sociālās rehabilitācijas iespējas, un tādējādi sasniegt Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punkta mērķi.

77. Starp šiem faktoriem ir iepriekšējas uzturēšanās laiks⁴⁵, pieprasītās personas ģimenes saikņu veids un pastāvīgums izpildes dalībvalstī (attiecīgā gadījumā apvienojumā ar šo pašu saikņu neesamību izcelsmes valstī), tās integrācijas pakāpe un valodas, kultūras, darba, sociālās un ekonomiskās saiknes, ko tā ir nodibinājusi šajā dalībvalstī.

78. Šis uzskaitījums katrā ziņā nav izsmēlošs, jo konkrētā gadījumā var tikt konstatēti citi īpaši apstākļi, kas ir jāizvērtē tiesai, lemjot par pieprasītās personas nodošanu.

V. Secinājumi

79. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai atbildēt *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) šādi:

Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 4. panta 6. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

⁴³ Spriedums *Kozłowski*, 48. punkts.

⁴⁴ Iesniedzējtiesas nolēmuma 8.2. punkts.

⁴⁵ Konkrētāk, runa ir par pastāvīgajiem iedzīvotājiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2003/109.

tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas pēc tam, kad ir izdarīta izvēle izmantot attiecīgo Eiropas apcietināšanas ordera, kurš izsniegts brīvības atņemšanas soda vai drošības līdzekļa izpildei, fakultatīvas neizpildes pamatu, absolūti liedz izpildes tiesu iestādēm atteikt trešo valstu valstspiederīgo pilsoņu, kas dzīvo vai uzturas šīs valsts teritorijā, nodošanu neatkarīgi no to saiknēm ar šo valsti.

Būtiski kritēriji, lai konstatētu pieprasītās personas pietiekamu saikni ar izpildes dalībvalsti, ir visi tie kritēriji, kas pēc kopumā veikta izvērtējuma ļauj prezumēt, ka pēc soda izciešanas šajā valstī attiecīgās personas – lai kāda būtu tās pilsonība – sociālās rehabilitācijas iespējas ir lielākas nekā izsniegšanas dalībvalstī.

Pieprasītās personas līdzšinējās uzturēšanās ilgums, veids un apstākļi, kā arī tās ģimenes, valodas, kultūras, darba, sociālās un ekonomiskās saiknes ar izpildes dalībvalsti ir faktori, kas šajā ziņā citastarp ir jāizvērtē izpildes tiesu iestādei.